

Briuselis, XXX
[...] (2019) XXX draft

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

**Komunikatas dėl konfidencialios informacijos apsaugos nacionaliniams teismams
atliekant privatųjį ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimą**

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Komunikatas dėl konfidencialios informacijos apsaugos nacionaliniams teismams atliekant privatųjį ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimą

I. Šio komunikato taikymo sritis ir tikslas

1. Galimybė susipažinti su įrodymais yra svarbus teisių, kurios nacionaliniuose teismuose vykstančiame civiliniame procese fiziniams asmenims kyla iš Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 arba 102 straipsnio, užtikrinimo elementas. Atskleisdami įrodymus, nacionaliniai teismai atlieka ypač svarbų vaidmenį šalinant nevienodo ieškovų ir atsakovų turimos informacijos kiekio problemą.
2. Privačiojo ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimo formos gali būti įvairios, be kita ko:
 - i) ieškiniai dėl pripažinimo, kurie gali būti suprantami kaip ieškiniai, kuriais ieškovas siekia, kad teismas pripažintų, jog atsakovas pažeidė ES konkurencijos teisę ir kad jis nukentėjo dėl tokio pažeidimo. Tokiais atvejais patirtos žalos dydžio nustatymo klausimą nacionaliniai teismai nagrinėja atskirame vėlesniame procese;
 - ii) ieškiniai dėl įpareigojimo nepažeisti ieškovo teisių gali būti suprantami kaip ieškiniai, kuriais prašoma sustabdyti veiksmus, prieštaraujančius ES konkurencijos taisyklėms, arba
 - iii) ieškiniai dėl žalos atlyginimo, kurie gali būti suprantami kaip ieškiniai, kuriais ieškovas siekia žalos, patirtos dėl įmonės arba įmonių asociacijos padaryto ES konkurencijos teisės pažeidimo, atlyginimo. Ieškiniai dėl žalos atlyginimo gali būti vėlesni susiję arba savarankiški ieškiniai. Vėlesni susiję ieškiniai yra civiliniai ieškiniai, pareikšti po to, kai Europos Komisija (toliau – Komisija) arba nacionalinė konkurencijos institucija pripažino esant pažeidimą. Savarankiški ieškiniai yra civiliniai ieškiniai, kurie nėra kildinami iš to, kad konkurencijos institucija anksčiau pripažino esant konkurencijos teisės pažeidimą. Tokiu atveju, prieš vertindamas, ar ieškovas patyrė žalą, ir nustatydamas tokios žalos dydį bei priteisdamas žalos atlyginimą, teismas pirmiausia įvertina, ar buvo pažeista konkurencijos teisė.
3. Gali būti, kad ieškiniuose dėl privačiojo ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimo nacionalinių teismų gali būti prašoma atskleisti įrodymus, kuriuose yra konfidencialios informacijos. Tai taikoma visų pirma ieškiniams dėl žalos atlyginimo.
4. Nacionaliniams teismams turėtų būti sudaryta galimybė nagrinėjant ieškinius dėl žalos atlyginimo, deramai įvertinus informacijos atskleidimo priemonių būtinumą ir proporcingumą, vienos iš šalių prašymu nurodyti atskleisti konkrečius įrodymus arba konkrečių kategorijų įrodymus¹. Šiuo tikslu nacionaliniai teismai turėtų galėti taikyti įvairias priemones konfidencialiai informacijai apsaugoti taip, kad tai neužkirstų kelio šalių galimybei veiksmingai pasinaudoti teise kreiptis į teismą arba įgyvendinti teisę gauti visą žalos atlyginimą. Kartu nacionaliniai teismai turėtų atsižvelgti į tai, kad

¹ 2014 m. lapkričio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/104/ES dėl tam tikrų taisyklių, kuriomis reglamentuojami pagal nacionalinę teisę nagrinėjami ieškiniai dėl žalos, patirtos dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos konkurencijos teisės nuostatų pažeidimo, atlyginimo (toliau – Žalos atlyginimo direktyva) (OL L 349, 2014 12 5, p. 1), 5 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys.

įrodymams, kuriuose yra konfidencialios informacijos, apsaugoti būtina taikyti apsaugos priemones².

5. Šiuo komunikatu siekiama padėti nacionaliniams teismams tais atvejais, kai procese dėl privačiojo ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimo jie nagrinėja prašymus atskleisti konfidencialią informaciją ir visų pirma kai jie nagrinėja ieškinius dėl žalos atlyginimo³. Komunikatu konkrečiai siekiama padėti nacionaliniams teismams parinkti veiksmingas apsaugos priemones atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes, konfidencialios informacijos pobūdį ir jautrumo laipsnį, taip pat kitas III skirsnyje išdėstytas reikšmingas aplinkybes. Tokios priemonės gali būti taikomos tiek, kiek jas galima taikyti pagal nacionalines procesines taisykles ir kiek jos yra suderinamos su tomis taisyklėmis, įskaitant teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir teisę į gynybą, kaip pripažįstama pagal ES ir nacionalinę teisę.
6. Šiame komunikate pateikiama informacija ir gairės, todėl jis nėra privalomas nacionaliniams teismams ir nepakeičia galiojančių taisyklių pagal ES teisę arba valstybių narių teisės aktus. Šiuo komunikatu nekeičiamos skirtingų valstybių narių civiliniam procesui taikytinos procesinės taisyklės ir nesąlygojami jų pakeitimai. Todėl nacionaliniai teismai neprivalo laikytis šio komunikato. Šis komunikatas taip pat nedaro poveikio ES teismų praktikai.
7. Be to, jokia šio komunikato nuostata negali būti aiškinama kaip leidžianti atskleisti įrodymus, kurie saugomi taikant advokato teisę neatskleisti profesinės paslapties, t. y. teisinio atstovo ir jo kliento komunikacijos konfidencialumo principą⁴. Šis komunikatas netaikomas taisyklėms ir praktikai, susijusiems su galimybe visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais pagal Reglamentą (EB) Nr. 1049/2001⁵ ir su asmens duomenų tvarkymu pagal Reglamentą (ES) 2018/1725 ir Reglamentą (ES) 2016/679⁶.

² Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 18 konstatuojamąją dalį ir 5 straipsnio 4 dalį.

³ Žalos atlyginimo direktyvos 2 straipsnio 1 punkte terminas „konkurencijos teisės pažeidimas“ apibrėžiamas kaip SESV 101 arba 102 straipsnio arba nacionalinės konkurencijos teisės pažeidimas. Direktyvos 2 straipsnio 3 punkte terminas „nacionalinė konkurencijos teisė“ apibrėžiamas kaip nacionalinių teisės aktų nuostatos, kurių tikslas iš esmės sutampa su SESV 101 ir 102 straipsnių tikslu ir kurios yra taikomos tuo pačiu atveju ir lygiagrečiai Sąjungos konkurencijos teisei pagal Reglamentą (EB) Nr. 1/2003 3 straipsnio 1 dalį, išskyrus nacionalinės teisės nuostatas, kuriomis nustatomos baudžiamosios sankcijos fiziniams asmenims, išskyrus ta apimtį, kuria tokios baudžiamosios sankcijos yra įmonėms taikomų konkurencijos taisyklių vykdymo užtikrinimo priemonė.

⁴ Žalos atlyginimo direktyvos 5 straipsnio 6 dalis. Taip pat žr. Sprendimą *AM & S Europe prieš Komisiją*, 155/79, ECLI:EU:C:1982:157, ir Sprendimą *Akzo Nobel Chemicals ir Akros Chemicals prieš Komisiją*, C-550/07 P, ECLI:EU:C:2010:512.

⁵ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43): „Šio reglamento tikslas yra padaryti visuomenės teisę susipažinti su dokumentais kaip galima veiksmingesnę [...]“ (4 konstatuojamoji dalis). Reglamentas dėl galimybės susipažinti su dokumentais reglamentuoja skaidrumo aspektą ir yra skirtas informacijos atskleidimui plačiajai visuomenei. Kaip neseniai yra išaiškinęs Bendrasis Teismas, „[...] Reglamentu Nr. 1049/2001 siekiama suteikti visuomenei galimybę susipažinti su institucijų dokumentais, o ne nustatyti konkrečių interesų apsaugos taisykles, kad vienas ar kitas asmuo galėtų susipažinti su vienu iš šių dokumentų“ (žr. Sprendimo *Unión de Almacenistas de Hierros de España prieš Komisiją*, T-623/13, ECLI:EU:T:2015:268, 86 punktą). Todėl šis reglamentas nėra skirtas konkretiems ieškovų, reiškiančių ieškinius dėl žalos, patirtos dėl ES konkurencijos teisės pažeidimų, atlyginimo, poreikiams tenkinti. Vietoj to ieškovai gali visapusiškai remtis nacionalinėmis normomis, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama Žalos atlyginimo direktyvos 5 ir 6 straipsniai.

⁶ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 295, 2018 11 21, p. 39–98) ir 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kurio panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

8. Galiausiai, šis komunikatas papildo kai kuriuos aspektus, kurie aptarti Pranešime dėl Komisijos ir nacionalinių teismų bendradarbiavimo⁷. Šiame komunikate taip pat atsižvelgiama į atitinkamus Komercinių paslapčių direktyvos⁸ aspektus ir jis yra visiškai suderinamas su jais.

II. Įrodymų, kuriuose yra konfidencialios informacijos, atskleidimas nacionaliniams teismams

A. Įrodymų atskleidimui reikšmingos aplinkybės

9. Privačiojo ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimo atveju šalių galimybė veiksmingai naudotis savo teisėmis neretai priklauso nuo jų galimybės susipažinti su įrodymais, kurie būtini jų ieškiniui ar gynybai pagrįsti.
10. Ieškovams tokia galimybė susipažinti su įrodymais būtina, be kita ko, tam, kad reikšdami savarankišką ieškinį jie galėtų įrodyti esant pažeidimą, priežastinį ryšį tarp pažeidimo ir nurodytos žalos ir, jei šie elementai yra, tos žalos dydį. Tačiau šalis, kuriai tenka įrodinėjimo našta, ne visada gali turėti tokių įrodymų arba ji ne visada gali juos lengvai gauti.
11. Pavyzdžiui, vėlesnių susijusių ieškinių atveju ieškovui gali tekti prašyti suteikti galimybę susipažinti su įrodymais, kad jis galėtų įrodyti esant patirtą žalą arba jos dydį, nes neretai tokius būtinus įrodymus turi atsakovas. Be to, jei, pavyzdžiui, atsakovas teigia, kad dėl pažeidimo atsiradusį antkainį ieškovas perkėlė savo pirkėjams (kaip gynybos priemone pasinaudodamas antkainio perkėlimo argumentu), jam gali reikėti susipažinti su įrodymais, kuriuos turi ieškovas arba tretieji asmenys⁹.
12. Daugeliu atvejų prašomus įrodymus turi viena iš šalių. Kai kuriais atvejais prašomi įrodymai (pavyzdžiui, reikalingi pažeidimui pripažinti arba pažeidimo trukmei nustatyti) yra dokumentuose, kuriuos konkurencijos institucija pateikė atsakovui arba kuriuos jis gavo susipažinęs su konkurencijos institucijos byla (pavyzdžiui, ankstesniuose dokumentuose, atsakymuose į prašymus pateikti informaciją ir kt.). Kitais atvejais atsakovas ar ieškovas gali turėti papildomų įrodymų, kurie yra reikšmingi ieškiniui dėl žalos atlyginimo (pavyzdžiui, žalos dydžiui ar priežastiniam ryšiui nustatyti, galimam atsakovų perkeltam antkainiui įvertinti ir kt.) ir kurių nebuvo konkurencijos institucijos byloje. Tai ypač aktualu informacijos apie konkrečiam pirkėjui nustatomas kainas, pelno maržą, pajamas arba kitų duomenų, kaip pirkėjų kainų politika ir kt., atveju.
13. Atskleisti įrodymus gali būti prašoma civilinio proceso šalių arba trečiųjų asmenų, jeigu jie turi atitinkamą informaciją, t. y. jei jie valdo tuos įrodymus. Valdymo samprata nereiškia, kad informacijos turėtojas turi turėti dokumentus fiziškai.

⁷ Komisijos pranešimas dėl Komisijos ir ES valstybių narių nacionalinių teismų bendradarbiavimo taikant EB sutarties 81 ir 82 straipsnius (OL C 101, 2004 4 27, p. 54) (toliau – Pranešimas dėl bendradarbiavimo su nacionaliniais teismais) su pakeitimais, padarytais Komisijos komunikatu „Komisijos pranešimo dėl Komisijos ir ES valstybių narių teismų bendradarbiavimo taikant EB sutarties 81 ir 82 straipsnius pakeitimai“ (OL C 256, 2015 8 5, p. 5).

⁸ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/943 dėl neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) apsaugos nuo neteisėto jų gavimo, naudojimo ir atskleidimo (OL L 157, 2016 6 15, p. 1–18).

⁹ Komisijos komunikatas dėl žalos ieškiniuose dėl žalos atlyginimo dydžio nustatymo (OL C 167, 2013 6 13, p. 19) ir Žalos ieškiniuose dėl žalos atlyginimo, susijusiuose su Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 arba 102 straipsnių pažeidimais, dydžio nustatymo praktinis vadovas (2013 6 11). Taip pat žr. Gaires nacionaliniams teismams, kaip nustatyti netiesioginiam pirkėjui ir galutiniam vartotojui perkeltą dėl kartelio atsiradusio antkainio dalį (*Pastaba. Dar nepaskelbta*).

Pavyzdžiui, jeigu įrodymai būtų atsakovo patronuojamosios bendrovės kompiuterio kietajame diske, būtų laikoma, kad atsakovas juos valdo¹⁰.

14. Vienos iš šalių prašymu nacionaliniai teismai gali nuspręsti šaliai ar trečiajam asmeniui nurodyti atskleisti įrodymus. Kaip kraštutinė priemonė tuo atveju, jei civilinio proceso šalys arba bet kuris kitas trečiasis asmuo pagrįstai negali pateikti nurodytų įrodymų, o prašymas yra susijęs su dokumentu Komisijos arba atitinkamos nacionalinės konkurencijos institucijos byloje, nacionalinis teismas gali nurodymą adresuoti joms¹¹. Tai galėtų būti tuo atveju, kai atitinkama šalis negali rasti konkretaus dokumento (pavyzdžiui, rinkmena sugadinta, dėl gaisro prarastos senos fizinės bylos).
15. Visų pirma, Žalos atlyginimo direktyvoje nustatyta valstybių narių pareiga numatyti ieškovo ir atsakovo teisę toliau nurodytomis sąlygomis prašyti, kad būtų patenkintas prašymas atskleisti jo ieškiniai arba gynybai reikšmingą informaciją¹².
16. Pirma, nacionaliniai teismai turi nustatyti, ar ieškinys dėl žalos atlyginimo yra pagrįstas ir ar prašymas atskleisti informaciją yra susijęs su reikšmingais įrodymais bei yra proporcingas¹³. Žalos atlyginimo direktyvoje nustatyta, kad vertinant proporcingumą turėtų būti įvertintas informacijos atskleidimo mastas ir išlaidos, visų pirma tenkančios atitinkamiems tretiesiems asmenims, be kita ko, siekiant užkirsti kelią nekonkrečiai informacijos paieškai, kuri proceso šalims greičiausiai nebūtų aktuali. Tokių reikalavimų greičiausiai neatitinka labai plataus masto arba ypač bendro pobūdžio prašymai atskleisti informaciją¹⁴.
17. Antra, prašyme atskleisti informaciją konkretūs įrodymai arba konkrečių kategorijų įrodymai turi būti nurodyti „kuo tiksliau ir siauriau“, remiantis pagrįstai turimais faktais¹⁵. Įrodymų kategorijos galėtų būti apibūdintos nurodant tokius bendrus jos sudėtinių elementų bruožus, kaip dokumentų, kuriuos prašoma atskleisti, pobūdis, dalykas ar turinys, laikotarpis, kuriuo jie buvo parengti, arba kitus kriterijus. Pavyzdžiui, prašyme įrodymų kategorija galėtų būti nurodyta kaip produkto Y pardavimo duomenys, kuriais 2000–2005 metais tarpusavyje keitėsi įmonės A ir B.
18. Trečia, kalbant apie Komisijos arba nacionalinės konkurencijos institucijos byloje esančios informacijos atskleidimą, Žalos atlyginimo direktyvoje nustatyta, kad, vertindamas nurodymo atskleisti informaciją proporcingumą, nacionalinis teismas turi, be kita ko, įvertinti, ar „prašymas buvo suformuluotas konkrečiai atsižvelgiant į konkurencijos institucijai pateiktą ar tokios konkurencijos institucijos byloje laikomų dokumentų pobūdį, dalyką ar turinį, o ne pateikiant nekonkretų prašymą atskleisti konkurencijos institucijai pateiktus dokumentus“¹⁶. Vis dėlto, kiek tai susiję su šių

¹⁰ Dėl įmonės sampratos privačiojo vykdymo užtikrinimo kontekste žr. Sprendimo *Vantaan kaupunki prieš Skanska Industrial Solutions Oy ir kt.*, C-724/17, ECLI:EU:C:2019:204, 47 punktą.

¹¹ Žr. ES sutarties 4 straipsnio 3 dalį dėl Sąjungos ir valstybių narių lojalaus bendradarbiavimo principo ir Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 1 dalį dėl prašymų Komisijai pateikti informaciją, taip pat Nutarties *Zwartveld*, C-2/88 IMM, ECLI:EU:C:1990:315, 22 punktą. Be to, žr. Žalos atlyginimo direktyvos 6 straipsnio 10 dalį, kurioje nustatyta, kad atvejais, kai konkurencijos institucija atskleidžia informaciją, yra kraštutinė priemonė: „Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniai teismai galėtų prašyti konkurencijos institucijos atskleisti įrodymus, kurie yra jos byloje, tuo atveju, kai nei viena iš šalių ar trečiųjų šalių pagrįstai negali pateikti to įrodymo.“

¹² Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 15 konstatuojamąją dalį ir 5 straipsnio 1 dalį.

¹³ Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 5 straipsnio 1 ir 3 dalis. Taip pat žr. 2017 m. sausio 27 d. Komisijos pastabų Jungtinės Karalystės aukštajam teisingumo teismui, pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 3 dalį pateiktą byloje EURIBOR, 24 punktą adresu http://ec.europa.eu/competition/court/antitrust_amicus_curiae.html.

¹⁴ Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 23 konstatuojamąją dalį dėl proporcingumo principo ir vadinamųjų zondavimo ekspedicijų, t. y. konkrečiai neapibrėžtų ar itin plačiai apibrėžtų paieškų, kai ieškoma informacijos, kurios aktualumas procese dalyvaujančioms šalims mažai tikėtinas.

¹⁵ Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 16 konstatuojamąją dalį ir 5 straipsnio 2 dalį.

¹⁶ Žalos atlyginimo direktyvos 6 straipsnio 4 dalies a punktas.

rūšių dokumentais, reikia prisiminti, kad Žalos atlyginimo direktyvoje nustatyta, jog jokių atveju negalima atskleisti pareiškimų pagal baudų neskyrimo programą ir susitarimo pareiškimų (tai vadinamieji į juodąjį sąrašą įtraukti dokumentai)¹⁷. Be to, jei Komisija arba nacionalinė konkurencijos institucija dar nėra baigusi nagrinėti bylos, nacionalinis teismas negali nurodyti atskleisti informacijos, kurią fizinis ar juridinis asmuo parengė specialiai konkurencijos institucijos nagrinėjamai bylai; informacijos, kurią konkurencijos institucija parengė ir išsiuntė šalims nagrinėdama bylą; ir atsiimtų susitarimo pareiškimų (tai vadinamieji į pilkąjį sąrašą įtraukti dokumentai)¹⁸.

B. Konfidencialios informacijos atskleidimas

19. Privatačiojo ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimo procese nacionaliniai teismai turi užtikrinti, kad ieškovas ir atsakovas galėtų veiksmingai naudotis savo teisėmis, suteikdami jiems galimybę susipažinti su atitinkama informacija, kuria jie galėtų pagrįsti atitinkamus reikalavimus (jei įvykdytos jos atskleidimo sąlygos), ir kartu apsaugodami šalies arba trečiojo asmens, kurio konfidencialią informaciją prašoma atskleisti, interesus.
20. Be to, tai, kad informacija yra konfidencialaus pobūdžio, nacionaliniame procese nėra absoliuti kliūtis ją atskleisti¹⁹. Tas pats taikytina ir komercinių paslapčių atskleidimui pagal Komercinių paslapčių direktyvą²⁰.
21. Tačiau atskleidžiama konfidenciali informacija turėtų būti kuo labiau apsaugota. Iš tiesų, verslo paslapčių ir kitos konfidencialios informacijos apsauga yra vienas bendrųjų ES teisės principų²¹.
22. Kalbant apie privatųjį vykdymo užtikrinimą, Komercinių paslapčių direktyvoje įtvirtinta ES komercinės paslapties samprata. Komercinių paslapčių direktyvos 2 straipsnio 1 punkte terminas „komercinė paslaptis“ apibrėžtas kaip informacija, atitinkanti visus šiuos reikalavimus:
 - i) ji yra slapta ta prasme, kad jos kaip visumos arba tikslios jos sudėties ir sudedamųjų dalių konfigūracijos apskritai nežino arba negali lengvai gauti asmenys toje aplinkoje, kurioje paprastai dirbama su tokia informacija;
 - ii) ji turi komercinę vertę, nes yra slapta, ir
 - iii) ji yra objektas pagrįstų veiksmų, kurių imasi teisėtai tokią informaciją valdantis asmuo, kad tam tikromis aplinkybėmis ją išlaikytų slapta.

¹⁷ Žalos atlyginimo direktyvos 6 straipsnio 6 dalis.

¹⁸ Žalos atlyginimo direktyvos 6 straipsnio 5 dalis.

¹⁹ Sprendimo *Postbank*, T-353-94, ECLI:EU:T:1996:119, 66 ir 89 punktai. Taip pat daugiau informacijos galima rasti pirmiau nurodyto Pranešimo dėl bendradarbiavimo su nacionaliniais teismais 24 punkte ir Komisijos pranešimo dėl teisės susipažinti su Komisijos dokumentais bylose pagal EB sutarties 81 ir 82 straipsnius, EEE sutarties 53, 54 ir 57 straipsnius bei Tarybos reglamentą (EB) Nr. 139/2004 taisyklių (toliau – Pranešimas dėl teisės susipažinti su byla) (OL C 325, 2005 12 22, p. 7) su pakeitimais (OL C 144, 2016 4 23, p. 29) 24 punkte.

²⁰ Žr. Komercinių paslapčių direktyvos 3 ir 9 straipsnius.

²¹ Žr. SESV 339 straipsnį. Taip pat žr. Sprendimo *AKZO Chemie prieš Komisiją*, 53/85, ECLI:EU:C:1986:256, 28 punktą; Sprendimo *SEP prieš Komisiją*, C-36/92 P, ECLI:EU:C:1994:205, 37 punktą ir Sprendimo *Baumeister*, C-15/16, ECLI:EU:C:2018:464, 53 punktą. Konfidencialios informacijos apsauga taip pat išplaukia iš kiekvieno asmens teisės į privatą ir šeimos gyvenimą, kaip nustatyta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (OL C 326, 2012 10 26, p. 391–407) 7 straipsnyje (žr. Sprendimo *Varec SA prieš Belgijos valstybę*, C-450/06, ECLI:EU:C:2008:91, 46–54 punktus).

23. Pirmiau apibrėžtos komercinės paslaptys pagal apibrėžtį turi būti laikomos konfidencialia informacija. Tačiau konfidencialia informacija gali būti laikoma ir kitų rūšių informacija.
24. Kas gali sudaryti konfidencialią informaciją, gali būti vertinama kiekvienu atveju atskirai. Pavyzdžiui, administracinės procedūros šalys gali būti pareiškusios kitoms administracinės procedūros šalims reikalavimus dėl konfidencialumo, tačiau gali tokių pačių reikalavimų nereikšti šalims, prašančioms atskleisti informaciją nacionaliniame teisme vykstančiame civiliniame procese. Tai taip pat taikytina trečiosioms šalims, iš kurių Komisija gali būti gavusi informaciją administracinių procedūrų metu.
25. Be to, apibrėždami konfidencialią informaciją, nacionaliniai teismai turėtų atsižvelgti į nacionalines taisykles arba atitinkamą nacionalinių teismų praktiką. Todėl šiame komunikate nepateikiama konfidencialios informacijos apibrėžtis nacionalinių teismų atliekamo privačiojo ES konkurencijos teisės vykdymo užtikrinimo tikslais. Vis dėlto informacijos galima rasti ES teismų praktikoje²², pagal kurią konfidencialia informacija laikomi įrodymai, atitinkantys visas šias sąlygas:
- i) ji žinoma tik ribotam asmenų ratui²³ ir
 - ii) ją atskleidus gali būti padaryta didelė žala ją pateikusio asmens arba trečiųjų asmenų interesams. Paprastai taip būna tada, kai informacija turi komercinę, finansinę ar strateginę vertę. Šia prasme konfidencialus informacijos pobūdis gali priklausyti nuo asmenų, kuriems ji bus atskleista (pavyzdžiui, ar tai konkurentas, pirkėjas, ar tiekėjas)²⁴. Siekiant įvertinti galimą kilsiančią žalą, taip pat svarbu įvertinti informacijos naujumą. Konfidencialia informacija neretai (bent iš dalies) gali būti laikoma neskelbtina informacija apie esamus ar būsimus komercinius santykius, vidaus komercinius planus ir kitokia perspektyvinė komercinė informacija. Vis dėlto net tokia informacija gali prarasti konfidencialų pobūdį tais atvejais, jei „ilgainiui ji prarado komercinę reikšmę“²⁵, ir
 - iii) interesai, kurie gali būti pažeisti atskleidus informaciją, objektyviai yra verti apsaugos. Šiuo atžvilgiu šalies interesas, susijęs su savo pačios arba savo reputacijos apsauga dėl to, kad nacionalinis teismas yra nurodęs atlyginti žalą,

²² Sprendimo *Bank Austria prieš Komisiją*, T-198/03, ECLI:EU:T:2006:136, 71 punktas; Sprendimo *Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse prieš Komisiją*, T-474/04, ECLI:EU:T:2007:306, 65 punktas; Sprendimo *Idromacchine prieš Komisiją*, T-88/09, ECLI:EU:T:2011:641, 45 punktas; Sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, T-345/12, ECLI:EU:T:2015:50, 65 punktas ir Sprendimo *Evonik Degussa prieš Komisiją*, C-162/15 P, ECLI:EU:C:2017:205, 107 punktas.

²³ Vis dėlto informacija gali prarasti savo konfidencialumą vos tik tapusi „žinoma atitinkamos srities specialistams arba [tokia,] kad apie ją būtų galima spręsti iš viešai prieinamos informacijos“. Žr., pavyzdžiui, Nutarties *NMH Stahlwerke prieš Komisiją*, sujungtos bylos T-134/94 ir kt., ECLI:EU:T:1996:85, 40 punktą; Nutarties *British Steel prieš Komisiją*, T-89/96, ECLI:EU:T:1997:77, 29 punktą; Nutarties *Deutsche Telekom prieš Komisiją*, T-271/03, ECLI:EU:T:2006:163, 64 ir 65 punktus ir Nutarties *Telefónica prieš Komisiją*, T-336/07, ECLI:EU:T:2008:299, 39, 63 ir 64 punktus. Taip pat žr. Pranešimo dėl teisės susipažinti su byla 23 punktą.

²⁴ Tai taip pat aktualu kalbant apie trečiųjų asmenų apsaugą nuo rizikos, kad konkurentas arba prekybos partneris, kuris gali jiems daryti didelį komercinį ar ekonominį spaudimą, imsis atsakomųjų priemonių. Žr., pavyzdžiui, Sprendimo *BPB Industries ir British Gypsum prieš Komisiją*, C-310/93 P, ECLI:EU:C:1995:101, 26 ir 27 punktus.

²⁵ Informacija, kuri buvo konfidenciali, bet yra penkerių metų ar senesnė, turi būti laikoma nebeaktualia, išskyrus išimtinius atvejus, kai pareiškėjas įrodo, kad joje tebėra esminių duomenų apie jo arba trečiųjų asmenų komercinę padėtį. Šiuo atžvilgiu žr. Sprendimo *Evonik Degussa prieš Komisiją*, C-162/15 P, ECLI:EU:C:2017:205, 64 punktą ir Sprendimo *Baumeister*, C-15/16, ECLI:EU:C:2018:464, 54 punktą. Taip pat žr. Pranešimo dėl teisės susipažinti su byla 23 punktą.

patirtą dėl jos dalyvavimo darant konkurencijos teisės pažeidimą, nėra interesas, kuris yra vertas apsaugos²⁶.

C. Komisijos ir nacionalinių teismų bendradarbiavimas įrodymų atskleidimo srityje

26. Civiliniame procese dėl SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo nacionalinis teismas gali nuspręsti prašyti Komisijos, vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtintu lojalaus bendradarbiavimo principu, pateikti nuomonę ES konkurencijos teisės taikymo klausimais arba jam perduoti jos turimą teisinę, ekonominę ar su procedūra susijusią informaciją²⁷. Nacionalinis teismas gali, pavyzdžiui, paprašyti Komisijos byloje esančių dokumentų, jei jų pagrįstai negali pateikti jokia kita šalis (trečiasis asmuo)²⁸. Šiuo atžvilgiu svarbu prisiminti tai, kad, kaip nurodyta pirmiau, Komisija neperduoda į juodąjį sąrašą įtrauktų dokumentų ir, jei byla dar nebaigta nagrinėti, – į pilkąjį sąrašą įtrauktų dokumentų (žr. 18 punktą)²⁹.
27. Be to, Komisijos pagalba nacionaliniams teismams neturi pažeisti garantijų, kurias fiziniai ir juridiniai asmenys turi pagal SESV 339 straipsnyje ir Reglamento (EB) Nr. 1/2003 28 straipsnyje įtvirtintą tarnybinės paslapties principą³⁰.
28. Kai Komisija mano, kad nacionalinio teismo prašomoje informacijoje yra konfidencialios informacijos, prieš perduodama atitinkamą informaciją, ji paklausia nacionalinio teismo, ar šis gali užtikrinti konfidencialios informacijos apsaugą, ir įvertina priemones, kurių šiuo tikslu ėmėsi nacionalinis teismas. Asmeniui, kurio konfidencialią informaciją prašoma atskleisti, nacionalinis teismas turėtų pateikti reikiamų garantijų dėl šios informacijos apsaugos³¹.
29. Jei Komisija mano, kad nacionalinis teismas gali užtikrinti tinkamą fizinių ir juridinių asmenų teisės į konfidencialumą apsaugą, ji jam perduoda prašomą informaciją. Tada šis informaciją gali atskleisti nacionaliniame procese, taikydamas priemones, kuriomis apsaugomas Komisijai pateiktos informacijos konfidencialumas, ir atsižvelgdamas į visas Komisijos tuo tikslu pateiktas pastabas.

III. Konfidencialios informacijos apsaugos priemonės

A. Įvadas

²⁶ Žr. pirmiau nurodyto Sprendimo *Bank Austria* 78 punktą ir pirmiau nurodyto Sprendimo *Evonik Degussa* 107–110 ir 117 punktus. Taip pat žr. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo byloje *Gillberg prieš Švediją* [GC], Nr. 41723/06, 67 punktą, pagal kurį 8 straipsniu negali būti remiamasi siekiant pareikšti skundą dėl prarastos reputacijos, nes tai yra nuspėjama paties padarytų veiksmų, pavyzdžiui, padarytos nusikalstamos veikos, pasekmė.

²⁷ Reglamento (EB) Nr. 1/2003 15 straipsnio 1 dalis; Pranešimo dėl bendradarbiavimo su nacionaliniais teismais 21, 27 ir 29 punktai; Sprendimo *Postbank* 65 punktas. Taip pat žr. Sprendimo *Zwartveld* 21 ir 22 punktus.

²⁸ Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 6 straipsnio 10 dalį.

²⁹ Žr. 2004 m. balandžio 7 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 773/2004 dėl bylų nagrinėjimo Komisijoje pagal Sutarties 81 ir 82 straipsnius (OL L 123, 2004 4 27, p. 18) su pakeitimais 16a straipsnio 2 dalį. Taip pat žr. Pranešimo dėl bendradarbiavimo su nacionaliniais teismais 26 punktą dėl atsisakymo perduoti informaciją dėl svarbiausių priežasčių, susijusių su poreikiu apsaugoti Europos Sąjungos interesus arba vengti pakenkti jos veikimui ir savarankiškumui.

³⁰ Sprendimo *Postbank* 90 punktas.

³¹ Pranešimo dėl bendradarbiavimo su nacionaliniais teismais 25 punktas. Taip pat žr. remiantis pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo 15 straipsnio 1 dalį pareikštu prašymu pateiktos 2014 m. gruodžio 22 d. Komisijos nuomonės byloje *The Secretary of State for Health ir kt. prieš Servier Laboratories Limited ir kt.*, C(2014) 10264 final, 12 punktą (http://ec.europa.eu/competition/court/confidentiality_rings_final_opinion_en.pdf).

30. Šiuo komunikatu, kuriame pateikiama informacija ir neprivalomos gairės, siekiama padėti nacionaliniams teismams, nagrinėjant konkretų prašymą atskleisti informaciją, įvertinti, kokių priemonių gali reikėti imtis iki atskleidžiant konfidencialią informaciją.
31. Pavyzdžiui, Žalos atlyginimo direktyvoje nurodytos kelios priemonės: galimybė pašalinti konfidencialias dokumentų ištraukas, rengti uždarus posėdžius, riboti asmenų, kuriems leidžiama susipažinti su įrodymais, ratą ir nurodyti ekspertams parengti informacijos santraukas apibendrinta arba kitokia nekonfidencialia forma³². Suprantama, kad pasirinkimas, kurią priemonę taikyti konfidencialiai informacijai apsaugoti, nurodant atskleisti informaciją, priklauso nuo konkrečių nacionalinių procesinių taisyklių, be kita ko, nuo to, kiek apskritai galima taikyti kai kurias priemones.
32. Procese dėl informacijos atskleidimo viena ar kelios veiksmingos konfidencialumo apsaugos priemonės pasirenkamos įvertinus kiekvieną atvejį atskirai, o tai gali priklausyti nuo kelių veiksnių, pavyzdžiui, *inter alia*:
- i) informacijos, kurią prašoma atskleisti, pobūdžio ir jautrumo laipsnio (pavyzdžiui, pirkėjų vardai (pavadinimai), kainos, kainų struktūra, pelno maržos ir kt.) ir nuo to, ar tam, kad šalis, prašanti atskleisti informaciją, galėtų naudotis savo teisėmis, tokia informacija gali būti pateikta apibendrinta arba nuasmeninta forma, ar ne;
 - ii) prašymo atskleisti informaciją masto (t. y. prašomų atskleisti dokumentų apimties ar skaičiaus);
 - iii) bylos šalių ir informacijos atskleidimu suinteresuotų subjektų skaičiaus. Tam tikros konfidencialumo apsaugos priemonės gali būti veiksmingesnės už kitas priklausomai nuo to, ar atskleisti informaciją prašančių ir (arba) informaciją atskleidžiančių šalių yra daugiau kaip viena;
 - iv) šalių tarpusavio santykių (pavyzdžiui, ar informaciją atskleidžianti šalis yra tiesioginė atskleisti informaciją prašančios šalies konkurentė³³, ar tarp šalių yra nuolatiniai tiekimo santykiai ir t. t.);
 - v) to, ar informacijos, kurią prašoma atskleisti, turėtojai, dalyvaujantys nacionaliniame teisme vykstančiame procese, yra tretieji asmenys³⁴. Taip pat reikia atsižvelgti į civiliniame procese dalyvaujančių trečiųjų asmenų teises į jų turimos konfidencialios informacijos apsaugą³⁵. Informaciją atskleidžianti šalis gali turėti trečiojo asmens dokumentų, kurių turinys atskleisti informaciją prašančios šalies arba kitų proceso šalių atžvilgiu gali būti konfidencialus³⁶;

³² Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 18 konstatuojamąją dalį.

³³ Pavyzdžiui, jei šalys yra tiesioginės konkurentės, pasirinkta priemone turi būti užtikrinama, kad informacijos atskleidimo būdas nesudarytų šalims sąlygų slapta susitarti arba atskleisti informaciją prašančiai šaliai nesuteiktų konkurencinio pranašumo.

³⁴ Informaciją atskleidžianti šalis nebūtinai gali būti informacijos turėtoja. Pavyzdžiui, šalis gali būti susipažinusi su trečiųjų asmenų informacija per Komisijos ar nacionalinės konkurencijos institucijos administracinę procedūrą. Tai, kad ši šalis turėjo prieigą prie informacijos, nedaro jos informacijos turėtoja.

³⁵ Žr., visų pirma, Žalos atlyginimo direktyvos 5 straipsnio 7 dalį: „Valstybės narės užtikrina, kad prieš nacionaliniam teismui [...] nurodant atskleisti įrodymus, subjektams, kurių prašoma juos atskleisti, būtų suteikta galimybė būti išklausytiems.“

³⁶ Pavyzdžiui, kiek tai susiję su nekonfidencialia dokumentų dėl duomenų rinkimo proceso versija, kuri buvo parengta specialiai tam, kad būtų galima susipažinti su byla, žr. pagal 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo 15 straipsnio 1 dalį pateiktos 2015 m. spalio 29 d. Komisijos nuomonės byloje *Sainsbury's Supermarkets Ltd prieš Mastercard Incorporated ir kt.*, C(2015) 7682 final, 23 punktą, kur Komisija nurodė, kad tame etape nebuvo būtina daryti išvados dėl to, ar kitų šalių atžvilgiu informacija buvo konfidenciali, tačiau kad šalys, kurios pateikė tą informaciją,

- vi) asmenų, kuriems leidžiama susipažinti su informacija, rato (t. y. ar atskleisti informaciją turėtų būti leista tik išorės teisiniams atstovams, ar susipažinti su informacija taip pat būtų leidžiama ir atskleisti informaciją prašančiai šaliai (įmonės atstovams));
 - vii) netyčinio informacijos atskleidimo rizikos;
 - viii) teismo galimybės apsaugoti konfidencialią informaciją viso civilinio proceso metu ir net po to, kai procesas baigtas – nacionaliniai teismai gali padaryti išvadą, kad, siekiant veiksmingai apsaugoti konfidencialią informaciją, nepakanka taikyti vienos priemonės ir kad viso proceso metu gali reikėti taikyti kitas priemones; ir
 - ix) bet kokių kitų su informacijos atskleidimu susijusių suvaržymų ar administracinės naštos, pavyzdžiui, nacionalinei teismų sistemai tenkančių padidėjusių išlaidų ar papildomų administracinių veiksmų, informaciją atskleidžiančių šalių patiriamų išlaidų, galimo proceso vėlavimo ir kt.
33. Galiausiai, veiksmingiausios priemonės (-ių) pasirinkimas gali priklausyti nuo to, ar už teismų nustatytų konfidencialios informacijos apsaugos priemonių nevykdymą arba atsisakymą jas vykdyti yra numatytos sankcijos ir ar yra galimybė jas taikyti bei užtikrinti jų vykdymą. Nacionaliniams teismams turėtų būti suteikta galimybė taikyti pakankamai atgrasomas sankcijas už pareigos apsaugoti konfidencialią informaciją nevykdymą, visų pirma, siekiant išvengti atvejų, kai šalys konfidencialius dokumentus naudoja ne procese, kuriame jie buvo atskleisti³⁷. Pagal Žalos atlyginimo direktyvos 8 straipsnį nacionaliniams teismams turi būti suteikta galimybė veiksmingai taikyti sankcijas šalims, tretiesiems asmenims ir jų advokatams³⁸.
34. Tikslus sankcijų pobūdis ir taikymo sritis priklauso nuo nacionalinių taisyklių. Pagal Žalos atlyginimo direktyvą sankcijos už nurodymo atskleisti informaciją nevykdymą, reikšmingų įrodymų sunaikinimą, nacionalinio teismo nurodymu dėl konfidencialios informacijos apsaugos nustatytų pareigų nevykdymą arba atsisakymą jas vykdyti, taip pat nustatytų įrodymų naudojimo ribų nesilaikymą yra, be kita ko, galimybė padaryti nepalankias išvadas, pavyzdžiui, taikyti prezumpciją, kad atitinkamas dalykas įrodytas, arba atmesti visus arba dalį reikalavimų ir gynybos argumentų, taip pat galimybė nurodyti padengti išlaidas³⁹. Išorės advokatams ar ekspertams jų profesinės asociacijos taip pat gali skirti drausmines nuobaudas (pavyzdžiui, suspendavimą, baudas ir kt.).
35. Taigi darytina išvada, kad, parenkant informacijos atskleidimo priemonę, gali reikėti išsamiai įvertinti keletą veiksnių. Siekiant padėti nacionaliniams teismams atlikti šį vertinimą, taip pat atsižvelgiant į Komisijos patirtį vykdam administracines procedūras ir dalyvaujant teismo procese, šiame komunikate apžvelgiamos dažniausiai taikomos priemonės, kurių, atsižvelgiant į galimybę jas taikyti pagal valstybių narių procesines

gali prieštarauti tam, kad ja būtų pasidalyta su ieškovu. Nuomonėje padaryta išvada, jog *tai, kad įmonei Mastercard galėtų būti naudingos tam tikros priemonės, kurių imtasi, pavyzdžiui, konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato nustatymas, nebūtina būtų priimtinos tą informaciją pateikusiems tretiesiems asmenims*. Nuomonė pateikiama adresu http://ec.europa.eu/competition/court/sainsbury_opinion_en.pdf.

³⁷ Žr., pavyzdžiui, Komercinių paslapčių direktyvos 16 straipsnį, kuriame numatyta galimybė taikyti sankcijas bet kuriam asmeniui, kuris nevykdo nustatytų priemonių komercinių paslapčių konfidencialumui išsaugoti teismo proceso metu arba atsisako jas vykdyti.

³⁸ Žr. Žalos atlyginimo direktyvos 8 straipsnį. Taip pat žr. Žalos atlyginimo direktyvos 33 konstatuojamąją dalį. Atsižvelgiant į tai, kad daugeliu atvejų nacionaliniai teismai gali neturėti galimybės tikruoju laiku kontroliuoti, ar šalys, visų pirma iš konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato, laikosi nurodymo atskleisti informaciją sąlygų, galimybė taikyti sankcijas yra ypač svarbi.

³⁹ Žalos atlyginimo direktyvos 8 straipsnio 2 dalis.

taisykles, gali būti imamasi siekiant apsaugoti konfidencialią informaciją, ir su tų priemonių veiksmingumu susijusios reikšmingos aplinkybės.

B. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas

36. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas yra informacijos atskleidimo priemonė, kurią taikant informaciją atskleidžianti šalis konkrečių kategorijų informaciją, įskaitant konfidencialią informaciją, atskleidžia tik apibrėžtoms asmenų kategorijoms⁴⁰.

B.1. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas kaip veiksminga konfidencialumo apsaugos priemonė

37. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas gali būti veiksminga priemonė, kuria nacionaliniai teismai įvairiomis aplinkybėmis užtikrina konfidencialumo apsaugą.
38. Pirma, konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas gali būti veiksmingas siekiant užtikrinti, kad būtų atskleisti kiekybiniai duomenys arba labai jautri komercinė ir (arba) strateginė informacija, kurią labai sudėtinga prasmingai apibendrinti⁴¹ arba kuri gali būti atskleista tik per dideliu mastu kupiūruojant dokumentą⁴² ir taip prarandant jos įrodomąją vertę, nors ji ir yra reikšminga šalies ieškiniui. Atskleidžiant dokumentus konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui, atitinkama konfidenciali informacija faktiškai atskleidžiama, bet galima žala, kurią sukeltų atskleidimas, kontroliuojama arba sumažinama apribojant galimybę susipažinti su informacija atsižvelgiant į skirtingas bylos aplinkybes (pavyzdžiui, dokumentų rūšį ir pobūdį, šalių tarpusavio santykius, konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato sudėtį, trečiųjų šalių dokumentus ir kt.). Tokiais atvejais konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas padeda atrasti pusiausvyrą tarp poreikio atskleisti informaciją ir pareigos apsaugoti konfidencialią informaciją⁴³.
39. Antra, taikant konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato priemonę gali būti pasiekta proceso ekonomija ir veiksmingumas, visų pirma tais atvejais, kai prašomų dokumentų skaičius yra didelis, o šalys gali susitarti dėl pagrindinio dokumentų, kurie laikytini reikšmingais ieškiniui, sąrašo. Informaciją atskleidžiančios šalys neturi ginčytis dėl konkrečių informacijos elementų konfidencialumo, o teismas neturi jų nagrinėti, todėl sumažėja nenuspėjamumas ir vėlavimas, kurį gali lemti

⁴⁰ Kai kuriose šalyse ši informacijos atskleidimo priemonė taip pat vadinama konfidencialumo klubu. Šios rūšies priemonė taip pat gali būti taikoma administracinėje procedūroje. Dėl Komisijos procedūrų žr. Komisijos pranešimo dėl bylų, susijusių su SESV 101 ir 102 straipsniais, nagrinėjimo geriausios patirties (OL C 308, 2011 10 20, p. 6–32) 96 ir 97 punktus ir Informacijos atskleidimo duomenų saugyklose vykdančią procedūrą pagal SESV 101 bei 102 straipsnius ir ES Susijungimų reglamentą geriausios praktikos apžvalgą (pateikiama adresu http://ec.europa.eu/competition/mergers/legislation/disclosure_information_data_rooms_en.pdf). Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato taikymo Komisijos procedūrose gairės pateikiamos adresu http://ec.europa.eu/competition/antitrust/conf_rings.pdf.

⁴¹ Žr., pavyzdžiui, 2011 m. spalio 5 d. EBPO ataskaitą *Procedural Fairness: Transparency Issues in Civil and Administrative Enforcement Proceedings*, p. 12. Taip pat žr. EBPO dokumentą *Scoping note on Transparency and Procedural Fairness as a long-term theme for 2019-2020*, 6–8 June 2018, OECD Conference Centre, p. 4.

⁴² Pavyzdžiui, kiek tai susiję su išorės rangovų iš Komisijos apklausos dalyvių surinktais duomenimis, Komisija savo nuomonės byloje *Sainsbury's prieš Mastercard* 21 punkte padarė išvadą, kad informacija negalėjo būti nuasmeninta taip, kad visiškai atitiktų duomenų pateikėjų teisėtą interesą apsaugoti jų konfidencialią informaciją.

⁴³ Šiuo klausimu žr. Bendrojo Teismo sprendimo *Cementos Portland Valderrivas, SA prieš Komisiją*, T-296/11, kuriuo jis nurodė atskleisti informaciją konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui, 24 punktą: „[...] siekiant suderinti, viena vertus, rungimosi principą ir, kita vertus, procedūros parengtinio tyrimo stadijos, per kurią atitinkama įmonė neturi nei teisės būti informuota apie svarius įrodymus, kuriais remiasi Komisija, nei teisės susipažinti su byla, ypatumus, 2013 m. gegužės 14 d. nutartimi buvo apribota teisė susipažinti su informacija, kurią Komisija pateikė tik ieškovės advokatams, su kuriais sudarė konfidencialumo įsipareigojimą.“

derybos dėl konfidencialumo. Informaciją atskleidžianti šalis neturi rengti dokumentų nekonfidencialių versijų, su kuriomis gali susipažinti konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas (išskyrus kai kuriuos atvejus, kai konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas yra filtravimo priemonė)⁴⁴.

40. Trečia, konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas nacionaliniams teismams gali būti veiksminga priemonė atsižvelgiant į finansines informacijos atskleidimo išlaidas, visų pirma, į tam tikrų informacijos atskleidimo priemonių taikymo šalims ekonominį poveikį. Tai gali būti pirmiausia tais atvejais, kai šalių ekonominiai ištekliai yra nelygiaverčiai ir šis skirtumas daro poveikį jų gebėjimui visapusiškai įgyvendinti savo teises. Pavyzdžiui, jei šalys įsitraukia į ginčą dėl konfidencialumo, susijusį su tuo, ar reikia išsamiau susipažinti su informacija, abiejų šalių teisinės išlaidos galėtų gerokai išaugti. Tokiu atveju konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas gali padėti sumažinti informacijos atskleidimo išlaidas, visų pirma tais atvejais, kai šalys gali susitarti dėl pagrindinio dokumentų, kurie laikytini reikšmingais ieškiniui, sąrašo.
41. Ketvirta, konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui nebūtinai reikia, kad informacija būtų pateikiama fiziškai arba kad tam ratui priklausantys asmenys fiziškai būtų konkrečioje vietoje. Neretai informacija perduodama ir prie jos prieinama naudojantis elektroninėmis priemonėmis. Kai įmanoma informaciją atskleisti elektroniniu būdu, tai turi įvairių privalumų. Tiek nacionaliniams teismams, tiek šalims informacijos atskleidimas elektroniniu būdu neužkrauna naštos – nereikia kelioms dienoms išimtinę tvarką rezervuoti patalpų, nėra poreikio vykti į skirtingas vietas arba tose skirtingose vietose įdiegti reikiamas IT priemones ir kt.
42. Galiausiai, konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas gali būti veiksminga priemonė siekiant išvengti rizikos, kad kils netyčinių klaidų (tiek žmogiškųjų, tiek techninių), kurių gali atsirasti iš dokumentų šalinant konfidencialią informaciją.

B.2. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato organizavimas

43. Jei nacionalinis teismas mano, kad atitinkamoje byloje konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas yra veiksminga informacijos atskleidimo priemonė, jam gali tekti priimti sprendimą dėl įvairių elementų, kurie bus išdėstyti teismo nurodyme, net jei kai kurie aspektai jau gali būti nustatyti bendrosiose teismams skirtose gairėse arba kitose procesinėse taisyklėse⁴⁵. Toliau nurodyti svarbiausi elementai.
 - a. Informacijos, su kuria gali susipažinti konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas, nustatymas
44. Nacionaliniams teismams reikės nustatyti konkrečius įrodymus arba konkrečių kategorijų informaciją (pavyzdžiui, dokumentų sąrašą), kurie bus pateikti konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui.

⁴⁴ Šiomis aplinkybėmis atskleisti informaciją prašančios šalies išorės advokatams gali būti leidžiama konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate peržiūrėti visą prašomą informaciją, siekiant nustatyti konkrečius informacijos elementus, kuriuos atskleisti informaciją prašanti šalis prašys faktiškai atskleisti. Parengiama tų dokumentų nekonfidenciali versija ir ji pateikiama atskleisti informaciją prašančiai šaliai. Tokiais atvejais konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato priemonė taikoma kartu su kupiūravimu.

⁴⁵ Proceso organizavimo priemonių pavyzdžių pateikiama Bendrojo Teismo procedūros reglamento praktinėse vykdymo nuostatose (OL L 152, 2015 6 18, p. 1, klaidų ištaisymas OL L 196, 2016 7 21, p. 56) su pakeitimais, padarytais 2016 m. liepos 13 d. (OL L 217, 2016 8 12, p. 78), visų pirma žr. p. 34–37 dėl konfidencialumo.

45. Pavyzdžiui, procese dėl vėlesnio susijusio ieškinio dėl žalos atlyginimo informacija, kuri gali būti atskleista konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate, gali būti Komisijos arba atitinkamos nacionalinės konkurencijos institucijos sprendimo konfidenciali versija, informacija, kurią per administracinę procedūrą parengė ir joms pateikė informaciją atskleidžianti šalis, taip pat informacija, kurią per susipažinimo su byla procedūrą gavo informaciją pateikianti šalis, arba kita su reikalavimais susijusi šalių ir trečiųjų asmenų informacija, kuri nebuvo naudojama administracinėje procedūroje.
46. Šiuo atžvilgiu, kaip nurodyta pirmiau, teismui gali būti paprasčiau priimti sprendimą, jei šalys susitarė dėl pagrindinio dokumentų, kurie laikytini turinčiais reikšmę procesui, sąrašo. Vis dėlto šalims ne visada įmanoma susitarti dėl tokios rūšies informacijos atskleidimo, nes dėl kitų, pavyzdžiui, trečiųjų asmenų, interesų gali prireikti įsitraukti nacionaliniam teismui. Todėl teismui gali reikėti nustatyti informacijos atskleidimo sąlygas net ir tuo atveju, kai šalys pritarė procedūrai.

b. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato sudėtis

47. Išklauses šalis, teismas gali nurodyti, kurie asmenys priklausys konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui, taip pat jų prieigos teisių mastą⁴⁶.
48. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui priklausantys asmenys greičiausiai bus tie, kurie turi teisę peržiūrėti dokumentus konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate. Sprendimas dėl konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato sudėties priimamas kiekvienu atveju atskirai ir iš esmės priklauso nuo informacijos, su kuria yra susijęs prašymas atskleisti informaciją, rūšies ir pobūdžio.
49. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui gali priklausyti įvairūs asmenys – pradedant šalių išorės konsultantais (pavyzdžiui, išorės advokatais ar kitais konsultantais) ir baigiant įmonės advokatais ir (arba) kitais įmonės atstovais.
50. Teismui priėmus sprendimą dėl konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato sudėties, gali reikėti išvardyti visus jam priklausančius asmenis nurodant jų vardus, pareigas ar funkcijas ir santykį su šalimis⁴⁷. Teismas taip pat gali identifikuoti teismo darbuotojus, kurie kartu su šalimis, o fizinio konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato atveju – bet kuriuo kitu metu turi dalyvauti konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui susipažįstant su informacija arba gali prie jo prisijungti.

Išorės konsultantai

51. Priklausomai nuo atskleisti informaciją prašančios šalies ir informaciją atskleidžiančios šalies tarpusavio santykių, gali prireikti apriboti konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato sudėtį ir į ją įtraukti tik išorės konsultantus. Atsižvelgiant į konkrečios bylos poreikius, išorės konsultantai gali būti ne tik advokatai, bet ir kiti konsultantai ar ekspertai, pavyzdžiui, buhalteriai, ekonomistai, konsultantai finansų klausimais ar auditoriai.
52. Gali reikėti nustatyti, kad susipažinti su informacija leidžiama tik išorės advokatams, nes gali būti, kad įmonės advokatai savo įmonėje atlieka ir kitas funkcijas. Neretai

⁴⁶ Sprendime dėl konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rato sudėties taip pat gali būti nustatomas didžiausias kiekvienos šalies skiriamų ratui priklausančių asmenų skaičius.

⁴⁷ Žr. pirmiau nurodytą Komisijos nuomonę byloje *Servier*.

įmonės advokatai tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvauja priimant strateginius įmonės sprendimus. Rizika, kad informacija, su kuria susipažino konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratas, gali vėliau daryti įtaką įmonės vadovams teikiamoms įmonės advokato rekomendacijoms dėl komercinių sprendimų, gali būti pernelyg didelė, kad tam tikromis aplinkybėmis būtų galima leisti jiems susipažinti su tam tikrais konfidencialiais duomenimis (pavyzdžiui, tais atvejais, kai civilinio proceso šalys yra faktinės ar potencialios konkurentės ir dėl galimybės susipažinti su komerciniu požiūriu jautria ar strategine informacija jie gali įgyti nepagrįstą konkurencinį pranašumą; kai tarp šalių yra tiekimo santykiai arba kai informaciją, kurią prašoma atskleisti, sudaro tebegaliojantys susitarimai, todėl joje yra esamos konfidencialios informacijos).

53. Išorės advokatai paprastai nedalyvauja priimant įmonės, kuriai jie atstovauja, sprendimus ir pagal kai kurių valstybių narių teisinę tvarką laikoma, kad jie gali peržiūrėti verslo paslaptį sudarančią informaciją, strateginius planus ar kitus konfidencialius duomenis. Vis dėlto, kadangi nustačius, kad susipažinti su informacija gali tik išorės advokatai, tam tikru mastu apribojama šalių galimybė įgyvendinti teisę susipažinti su įrodymais, teismai turi atidžiai įvertinti, su kokios rūšies dokumentais galima susipažinti, ir nustatyti, kad išorės advokatai gali susipažinti su informacija tik tada, kai tai laikoma būtina ir galima pagal ES (žr. 55 punkte pateiktas Komercinių paslapčių direktyvoje įtvirtintas taisyklės) ir nacionalines procesines taisykles.

Įmonės advokatai ir (arba) kiti įmonės atstovai

54. Tam tikromis aplinkybėmis nacionalinis teismas gali manyti esant pagrįsta į konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratą įtraukti įmonės advokatus ir (arba) įmonės atstovus (pavyzdžiui, vadovus ar kitus darbuotojus⁴⁸). Taip gali būti tais atvejais, kai laikoma, kad visa atitinkama konfidenciali informacija ar jos dalis komerciniu požiūriu yra mažiau jautri arba kai informacijos atskleidimas įmonės darbuotojams negali sukelti žalos, pavyzdžiui, dėl šalių tarpusavio santykių.
55. Galimybė įmonės advokatams ir (arba) kitiems įmonės atstovams susipažinti su informacija taip pat gali būti suteikiama motyvuotu išorės teisinių atstovų prašymu⁴⁹. Šis prašymas pateikiamas tais atvejais, kai išorės advokatas mano, kad jo kliento bylos vedimas negali būti tinkamai užtikrintas neturint tam tikruose iš klientui atskleidžiamų dokumentų (ar jų dalių) esančios informacijos. Taip yra, pavyzdžiui, tada, kai išorės advokatas negali spręsti apie informacijos tikslumą ar reikšmingumą šalies ieškiniui arba kai informacija yra itin techninio pobūdžio ar susijusi su produktais ir (arba) paslaugomis ir jos reikšmingumui įvertinti reikia atitinkamo sektoriaus ar pramonės šakos žinių. Visų pirma, bylose, susijusiose su neteisėtu komercinės paslapties gavimu, naudojimu ar atskleidimu, Komercinių paslapčių direktyvos 9 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ribotą asmenų, turinčių teisę susipažinti su įrodymais, grupę sudaro bent po vieną kiekvienos šalies fizinį asmenį⁵⁰.
56. Be to, pagal kai kurių valstybių narių teisinę tvarką tam tikrais atvejais leidžiama prašyti teismo duoti sutikimą konkrečiais informacijos elementais dalytis su įmonės advokatais arba įmonės atstovais, neleidžiant fizinių asmenų įtraukti į konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratą.

⁴⁸ Pavyzdžiui, fizinius asmenis, kuriuos pagal darbo sutartis arba kitų rūšių paslaugų ar rangos sutartis įdarbino atskleisti informaciją prašanti šalis.

⁴⁹ Žr. Pranešimo dėl teisės susipažinti su byla 47 punkte pateiktą informaciją.

⁵⁰ Šis reikalavimas taikomas tik komercinėms paslaptims ir negali būti taikomas kitai konfidencialiai informacijai.

57. Įmonės advokatų ir (arba) įmonės atstovų galimybė susipažinti su informacija turi būti vertinama kiekvienu atveju atskirai ir gali priklausyti nuo to, kiek glaudžiai šalių pasiūlyti fiziniai asmenys yra susiję su atitinkama verslo ar veiklos sritimi, su kuria yra susijęs prašymas, arba nuo kitų faktinių aplinkybių.
58. Todėl, priklausomai nuo konkrečių nacionalinių taisyklių ir konkrečių faktų atitinkamoje byloje, į konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratą sudėti gali įeiti tik išorės advokatai arba tiek išorės advokatai, tiek kiti išorės ekspertai (pavyzdžiui, ekonomistai, buhalteriai, auditoriai ir kt.), tiek įmonės advokatai ir (arba) įmonės atstovai.

Prieigos teisės

59. Tais atvejais, kai į konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratą įeina išorės advokatai ir įmonės advokatai ir (arba) įmonės atstovai, gali būti, kad galimybę susipažinti su visa informacija, kuri gali būti atskleidžiama konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate, turi visos šalys arba kad suteikiamos skirtingos prieigos teisės.
60. Gali būti, kad konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratą sudaro du prieigos lygmenys: vidinio rato, kurį sudaro išorės advokatai, turintys teisę susipažinti su jautriausia informacija, lygmuo ir išorinio rato, kurį sudaro įmonės advokatai ir (arba) įmonės atstovai, turintys teisę susipažinti su likusia konfidencialia informacija, lygmuo.
61. Priklausomai nuo nacionalinio proceso, motyvuotu informaciją atskleidžiančios šalies prašymu teismas taip pat gali nustatyti specialius apribojimus, susijusius su tam tikrų ratui priklausančių asmenų galimybe susipažinti su konkrečiais dokumentais.
62. Kai kuriais atvejais į konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratą gali būti įtraukiami ir administracijos ir (arba) pagalbiniai darbuotojai (įskaitant, pavyzdžiui, išorės informacijos atskleidimo elektroninėmis priemonėmis ar bylinėjimosi pagalbos paslaugų teikėjus, kuriems pavesta teikti elektronines technines paslaugas), kurių priežiūrą atlieka kiti ratui priklausančios asmenys ir kuriems taikomos tokios pačios konfidencialumo sąlygos.

c. Rašytiniai ratui priklausančių asmenų įsipareigojimai

63. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui priklausančių asmenų gali būti prašoma pateikti teismui rašytinius įsipareigojimus dėl konfidencialaus bet kokios konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui pateiktos informacijos tvarkymo.
64. Tokie įsipareigojimai gali būti susiję su, *inter alia*, pareiga be aiškiai išreikšto teismo sutikimo neatskleisti konfidencialios informacijos jokiame asmeniui, kurio teismas nėra nurodęs kaip konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui priklausančio asmens⁵¹; pareiga konfidencialią informaciją naudoti tik civilinio proceso, kuriame buvo išduotas nurodymas atskleisti informaciją, tikslais; pareiga užtikrinti, kad ratui priklausančių asmenų žinioje esanti informacija būtų tinkamai saugoma; pareiga atsižvelgiant į aplinkybes imtis bet kokių priemonių, kurios būtinos tam, kad būtų užkirstas kelias neteisėtai prieigai; pareiga grąžinti arba sunaikinti visas dokumentų, kuriuose yra konfidencialios informacijos, kopijas; pareiga nespausdinti dokumentų,

⁵¹ Šia nuostata nukrypstama nuo įprastos praktikos, pagal kurią šalies teisiniam atstovui leidžiama savo klientui atskleisti proceso metu iš kitų šalių gautą informaciją ir pareiškimus, taip pat juos laisvai aptarinėti.

su kuriais susipažįstama elektronine forma, arba po konkrečios dienos padaryti juos neprieinamus nurodytiems asmenims iš bet kurio kompiuterio arba prietaiso ir kt.

65. Šie įsipareigojimai, visų pirma įsipareigojimas neatskleisti konfidencialios informacijos klientams, gali būti ypač reikšmingi tose šalyse, kuriose pagal advokatūros etikos arba kitas taisykles išorės advokatai privalo informacija dalytis su savo klientais.
66. Be to, tais atvejais, kai įmonės atstovai priklauso konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui, jiems gali būti taikomi gana griežti reikalavimai. Pavyzdžiui, nacionalinis teismas gali manyti esant tinkama nustatyti, kad atitinkamas darbuotojas nebegali dirbti srityje, į kurią patenka veikla, susijusi su ieškiniu.

d. Logistika

67. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui reikia, kad nacionalinis teismas priimtų sprendimus dėl įvairių organizacinių, infrastruktūros ir logistinių priemonių⁵². Pirma, konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui gali būti atskleidžiama fizine arba elektronine forma saugoma konfidenciali informacija. Fizinis informacijos atskleidimas gali būti organizuojamas ir gali vykti teismo patalpose, kontroliuojamas teismo darbuotojų, arba šalių jų patalpose, nedalyvaujant teismui. Fizinis informacijos atskleidimas gali vykti perduodant popierines dokumentų kopijas, taip pat fiziškai atskleidžiant CD, DVD arba USB laikmenose saugomus įrodymus teismo arba šalių patalpose.
68. Konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui informacija gali būti atskleidžiama ir elektroninėmis priemonėmis. Tokiu atveju duomenys įkeliami į vietą elektroninėje erdvėje (pavyzdžiui, debesiją) ir ten saugomi susipažinimo su informacija laiką, o prieiga prie tos informacijos apsaugoma slaptažodžiu.
69. Jei konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui informacija atskleidžiama ne elektroninėmis priemonėmis, bet teismo patalpose, teismui gali tekti užtikrinti, jog infrastruktūra, skirta susipažinti su informacija, būtų tinkama, išskyrus atvejus, kai konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui priklausantiems asmenims leidžiama atsinešti savo įrangą.
70. Antra, teismas gali nustatyti informacijos atskleidimo trukmę.
71. Trečia, teismui taip pat gali tekti nuspręsti dėl to, kuriuo laiku galima naudotis susipažinimo su informacija patalpomis (pavyzdžiui, tik darbo valandomis), ar susipažinimo su informacija patalpose turi būti teismo darbuotojai, ar į patalpas galima įsinešti užrašus ar bylas ir kt.
72. Galiausiai, siekdami užtikrinti, kad konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui priklausantiems šalių išorės konsultantams atskleista konfidenciali informacija būtų apsaugota viso proceso metu, nacionaliniai teismai gali prašyti, kad šalys pateiktų tiek konfidencialias, tiek nekonfidencialias savo pareiškimų versijas (pastarojoje, pavyzdžiui, nurodomi tik kiekybiniai duomenys, pateikiami apibendrinta arba nuasmeninta forma)⁵³, kad konfidenciali informacija būtų nurodoma tik

⁵² Kiek tai susiję su prašymais atskleisti informaciją, konfidencialiai informacijai apsaugoti gali prireikti, neperžengiant taikytinų nacionalinių procesinių įstatymų nustatytų ribų, pakeisti įprastai veikiančias teismo logistikos ar net telematikos procedūras arba kiekvienu atskiru atveju įdiegti *ad hoc* procedūras.

⁵³ Nekonfidencialios pareiškimų versijos turi būti tokios, kad kitoms šalims būtų suprantami argumentai ir įrodymai, į kuriuos daromos nuorodos, kad jos galėtų bylą aptarti su savo teisiniais atstovais ir duoti jiems atitinkamus nurodymus.

konfidencialiame priede arba kad būtų imamasi kitų priemonių konfidencialiam informacijos pobūdžiui apsaugoti.

C. Kupiūravimas

73. Spręsdami dėl tinkamos informacijos atskleidimo priemonės, nacionaliniai teismai taip pat gali apsvaistyti galimybę nurodyti informaciją atskleidžiančiai šaliai pakeisti dokumentų tekstą, iš jų pašalinant konfidencialią informaciją. Ši procedūra žinoma kaip kupiūravimas.
74. Atliekant kupiūravimą kiekvienas konfidencialios informacijos elementas gali būti pakeičiamas nuasmenintais duomenimis arba apibendrintais kiekybiniais duomenimis, ištrintų teksto fragmentų pakeitimu informatyviomis arba prasmingomis nekonfidencialiomis santraukomis arba net ištisų dokumento dalių, kuriose yra konfidencialios informacijos, užmaskavimu.
75. Informaciją atskleidžiančioms šalims gali tekti pašalinti neskelbtinos informacijos tik tiek, kiek būtinai reikia informacijos turėtojo interesams apsaugoti. Siekiant apsaugoti visą konfidencialią informaciją viename ar keliuose dokumentuose, gali pakakti pašalinti tik dalį tam tikros konfidencialios informacijos. Pavyzdžiui, siekiant apsaugoti konfidencialumą, gali pakakti pašalinti pirkėjų vardus (pavadinimus), bet palikti atitinkamus patiekto produkto kiekius⁵⁴.
76. Gali būti, kad pašalinus atitinkamą informaciją ir jos nepakeitus nekonfidencialiu tekstu nebus pasiekta tinkama pusiausvyra tarp informaciją atskleidžiančios šalies teisės į konfidencialios informacijos apsaugą ir leisti susipažinti su įrodymais prašančios šalies teisės pagrįsti savo ieškinį arba gynybą. Proceso tikslais taip pat gali būti nepriimtina, kai dokumentai kupiūruojami pernelyg dideliu mastu, pašalinant ištisus puslapius, skirsnius arba priedus.

C.1. Kupiūravimas kaip veiksminga konfidencialumo apsaugos priemonė

77. Kupiūravimas gali būti veiksminga tam tikrų kategorijų dokumentuose esančios konfidencialios informacijos apsaugos priemonė, kai, nepaisant to, kad konfidenciali informacija pakeičiama nekonfidencialiu tekstu, atskleidžiami dokumentai ir informacija išlieka prasmingi ir tinkami, kad atskleisti informaciją prašanti šalis galėtų įgyvendinti savo teises.
78. Taigi kupiūravimas gali būti ypač veiksmingas tais atvejais, kai konfidenciali informacija yra susijusi su rinkos ar kiekybiniais duomenimis (pavyzdžiui, apyvarta, pelnu, rinkos dalimi ir kt.), kurie gali būti pakeisti reprezentatyviais intervalais, arba kai kiekybiniai duomenys gali būti prasmingai apibendrinti.
79. Kupiūravimas taip pat gali būti veiksminga konfidencialios informacijos apsaugos priemonė, kai konfidencialios informacijos, kurią prašoma atskleisti, kiekis yra nedidelis. Atsižvelgiant į bylos aplinkybes, tai, kad dokumentų, kuriuos reikia kupiūruoti, yra labai daug, gali reikšti, jog, įvertinus nekonfidencialioms versijoms parengti reikalingą laiką, sąnaudas ir išteklius, būtų tinkamiau taikyti kitas informacijos atskleidimo priemones.
80. Galiausiai, trečiųjų asmenų konfidencialios informacijos pašalinimas taip pat gali būti veiksmingas tais atvejais, kai informacijos turėtojas turi trečiųjų asmenų informaciją,

⁵⁴ Galimybė susipažinti su informacija apie patiektus kiekius gali būti itin svarbi žemesniame tiekimo grandinės lygmenyje (t. y. netiesioginių pirkėjų) patirtos žalos dydžiui nustatyti.

kuri jam gali būti nekonfidenciali, bet atskleisti informaciją prašančiosios šalies atžvilgiu ji gali būti konfidenciali⁵⁵. Pavyzdžiui, tai galėtų būti tuo atveju, jei atskleisti informaciją prašanti šalis, kuriai suteikiama galimybė susipažinti su informacija, ir trečiasis asmuo yra konkurentai. Tokiais atvejais informaciją atskleidžiančiai šaliai gali reikėti gauti trečiųjų asmenų sutikimą atskleisti konfidencialią informaciją arba kitu atveju gauti jų sutikimą dėl pasiūlymo atlikti kupiūravimą⁵⁶. Vis dėlto nacionaliniai teismai gali konstatuoti, kad kupiūravimas yra mažiau veiksmingas tais atvejais, kai prašymas yra susijęs su dideliu kiekiu trečiųjų asmenų dokumentų, nes šiuo atžvilgiu dėl susižinojimo su trečiaisiais asmenimis proceso ši užduotis gali pasunkėti.

C.2. Konfidencialios informacijos pašalinimas

81. Priklausomai nuo skirtingų procesinių taisyklių, nacionaliniai teismai gali daugiau ar mažiau aktyviai įsitraukti į kupiūravimo procesą. Nacionaliniai teismai gali prižiūrėti ir kontroliuoti kupiūravimo procesą ir būti šalių bei trečiųjų asmenų tarpininkai. Kitu atveju pagrindinė atsakomybė už tai, kad būtų parūpintos nekonfidencialios versijos ir (arba) būtų gautas trečiųjų asmenų sutikimas dėl pasiūlymo atlikti kupiūravimą, tenka šalims.
82. Bet koku atveju tam, kad paskatintų rengti nekonfidencialias versijas, nacionaliniams teismams gali būti pravartu pateikti šalims bendrąsias gaires ir (arba) konkreitiems atvejams skirtas gaires, kurios taikytinos vykstančiam procesui, jei tai įmanoma pagal nacionalines procesines taisykles. Tokiose gairėse gali būti naudinga išdėstyti procedūrą, kurios, kaip tikisi teismas, šalys laikysis atlikdamos su konfidencialios informacijos pašalinimu susijusius veiksmus, ir aiškiai nurodyti atitinkamas pareigas.
83. Veiksmingo prašymų atlikti kupiūravimą nagrinėjimo sumetimais nacionaliniai teismai gali paprašyti šalių:
 - i) originaliuose konfidencialiuose dokumentuose visą konfidencialią informaciją pažymėti laužtiniuose skliaustuose ir ją paryškinti taip, kad iki priimant sprendimą dėl to, kuri neskelbtina informacija turėtų būti pašalinta, ji būtų įskaitoma;
 - ii) parengti visų informacijos elementų, kuriuos siūloma pašalinti (kiekvieno pašalintino žodžio, duomenų, pastraipos ir (arba) skirsnio), sąrašą;
 - iii) kiekvieno siūlomo pašalinti neskelbtinos informacijos elemento atveju nurodyti priežastis, kodėl informacija turėtų būti tvarkoma konfidencialiai;
 - iv) pašalintą informaciją pakeisti ne paprastomis nuorodomis, pavyzdžiui, „komercinė paslaptis“, „konfidencialu“ ar „konfidenciali informacija“, bet informatyvia ir prasminga nekonfidencialia pašalintos informacijos santrauka⁵⁷. Šalinant kiekybinius duomenis (pavyzdžiui, duomenis apie pardavimą, apyvartą, pelną, rinkos dalis, kainas ir kt.), galima nurodyti prasmingus intervalus arba apibendrintus duomenis. Pavyzdžiui, duomenų

⁵⁵ Taip gali būti todėl, kad trečiųjų asmenų dokumentuose nėra informacijos turėtojo atžvilgiu konfidencialios informacijos, arba todėl, kad informacijos turėtojas jau turi prieigą prie nekonfidencialios dokumentų versijos, kurioje anksčiau buvo pašalinta informacijos turėtojo atžvilgiu konfidencialia laikoma informacija.

⁵⁶ Taip yra todėl, kad faktas, jog informacijos turėtojas sutinka, pavyzdžiui, su konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui keliamomis sąlygomis, nereiškia, kad tai bus priimtina tretiesiems asmenims. Žr. pirmiau nurodytos Komisijos nuomonės byloje *Sainsbury's Supermarkets Ltd prieš Mastercard Incorporated ir kt.* 23 punktą.

⁵⁷ Žr., pavyzdžiui, Bendrojo Teismo procedūros reglamento 103 straipsnio 3 dalį.

apie pardavimą ir (arba) apyvartą atveju gali nebūti prasmingi intervalai, didesni nei 20 % tikslaus skaičiaus. Analogiškai, atsižvelgiant į teismo nagrinėjamos bylos aplinkybes, taip pat gali nebūti prasmingi duomenų apie rinkos dalis atveju intervalai, didesni nei 5 %;

- v) pateikti atitinkamų dokumentų nekonfidencialias versijas, kurių struktūra ir formatas yra tapatūs konfidencialių versijų. Visų pirma, originaliame dokumente esanti tokia informacija kaip pavadinimai ar antraštės, puslapių numeriai ir punktų sąrašai nekeičiami, kad dokumentą skaitantis asmuo galėtų suvokti kupiūravimo mastą ir poveikį gebėjimui suprasti atskleistą informaciją;
 - vi) užtikrinti, kad pateiktos nekonfidencialios versijos būtų techniškai patikimos ir kad pašalintos informacijos nebūtų galima atgauti jokiais priemonėmis, be kita ko, naudojantis kriminalistikos priemonėmis.
84. Po to, kai pateikiamas prašymas atlikti kupiūravimą, klausimą, ar siūlomas neskelbtinos informacijos pašalinimas yra priimtinas, sprendžia nacionalinis teismas. Ginčo atveju teismui turėtų būti suteikiama galimybė prieš priimant sprendimą išklausti šalis ir atitinkamus trečiuosius asmenis.
85. Kupiūruotų originalių dokumentų nekonfidencialios versijos gali būti naudojamos visame civiliniame procese ir joms papildomos apsaugos nereikia.

D. Ekspertų skyrimas

86. Kai kuriose šalyse nacionalinis teismas taip pat gali nuspręsti paskirti trečiąjį asmenį, turintį konkrečios srities (pavyzdžiui, buhalterinės apskaitos, finansų, konkurencijos teisės, audito ir kt.) ekspertinių žinių, kad jis susipažintų su konfidencialia informacija, su kuria yra susijęs prašymas atskleisti informaciją. Toks teismo paskirtas ekspertas atlieka kitą vaidmenį nei šalių paskirti ekspertai, kurie kai kuriose šalyse neretai pasitelkiami šalies ieškinio ar gynybos argumentams paremti.
87. Jei leidžiama pagal nacionalines procesines taisykles, ekspertui gali būti pavedama, pavyzdžiui, parengti prasmingą nekonfidencialią informacijos santrauką, kuri bus pateikta atskleisti informaciją prašančiai šaliai. Kitu atveju, taip pat priklausomai nuo taikytinų nacionalinių procesinių taisyklių, eksperto gali būti prašoma parengti konfidencialią ataskaitą, kuri gali būti pateikta tik atskleisti informaciją prašančios šalies išorės advokatams, ir nekonfidencialią ataskaitos versiją atskleisti informaciją prašančiai šaliai.

D.1. Ekspertų skyrimas kaip veiksminga konfidencialumo apsaugos priemonė

88. Ekspertų skyrimas gali būti veiksminga priemonė pirmiausia tais atvejais, kai informacija, kurią prašoma atskleisti, komerciniu požiūriu yra labai jautri ir yra kiekybinio ar techninio pobūdžio (pavyzdžiui, komerciniuose ar buhalterinės apskaitos dokumentuose nurodyta informacija, klientų duomenys, gamybos procesai ir kt.). Tokiais atvejais tam, kad su konfidencialia informacija galėtų susipažinti atskleisti informaciją prašanti šalis, ekspertai gali parengti jos santrauką ir (arba) ją apibendrinti.
89. Antra, ekspertų skyrimas taip pat gali būti veiksminga priemonė tais atvejais, kai viena iš šalių prašo leisti išsamiau susipažinti su konfidencialiais dokumentais, kuriuose yra esminių duomenų. Taip gali būti, pavyzdžiui, ieškinių dėl žalos atlyginimo atveju, kai būtina turėti prieigą prie esminių duomenų, kurie leistų įvertinti perkeltą antkainio dalį

(pavyzdžiui, pardavimo kainų, pardavimo apimties, nuolaidų, vidaus dokumentų, iš kurių matyti kainų nustatymo strategija ir kt.).

90. Trečia, tais atvejais, kai labai daug dokumentų, kurie turi būti atskleisti, yra susiję su trečiojo asmens konfidencialia informacija, teismas gali manyti, kad veiksmingiau paskirti ekspertą, kad jis susipažintų su informacija ir pateiktų savo nuomonę dėl informacijos konfidencialaus pobūdžio, nei įsitraukti į diskusijas su šalimis dėl kupiūravimo masto arba sudaryti konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratą.

D.2. Nurodymai ekspertams

91. Ekspertus skiria ir jiems nurodymus duoda nacionalinis teismas. Priklausomai nuo skirtingų procesinių taisyklių, nacionaliniai teismai gali skirti nepriklausomus ekspertus iš teismo patvirtintų ekspertų sąrašo, iš šalių siūlomų ekspertų sąrašo ir kt. Pagal nacionalines procesines taisykles, skiriant ekspertą, nacionaliniam teismui taip pat gali tekti apsvarstyti ar nuspręsti, kas atlygins su eksperto darbu susijusias išlaidas.
92. Parinkęs ekspertą, nacionalinis teismas gali paprašyti jo pateikti rašytinius įsipareigojimus dėl konfidencialaus informacijos, prie kurios jam bus suteikta prieiga, tvarkymo.
93. Kaip ir konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų ratui priklausančių asmenų atveju, gali būti reikalaujama, kad ekspertas neatskleistų konfidencialios informacijos jokiems kitiems nei teismo nurodytiems asmenims arba be aiškiai išreikšto teismo sutikimo; konfidencialią informaciją naudotų tik civilinio proceso, kuriame buvo išduotas nurodymas atskleisti informaciją, tikslais; užtikrintų, kad jo žinioje esanti informacija būtų tinkamai saugoma; atsižvelgdamas į aplinkybes imtųsi bet kokių priemonių, kurios būtinos tam, kad būtų užkirstas kelias neteisėtai prieigai, ir grąžintų arba sunaikintų visas dokumentų, kuriuose yra konfidencialios informacijos, kopijas, ir kt.
94. Taip pat gali būti reikalaujama, kad ekspertas deklaruotų bet kokį interesų konfliktą, dėl kurio jis negalėtų atlikti jam pavestos užduoties.
95. Be to, teismas gali ekspertui pateikti nurodymų dėl to, kokios rūšies ataskaitą jis turi pateikti (pavyzdžiui, santrauką, apibendrintų duomenų ataskaitą ir kt.) ir ar ekspertas turi pateikti ir konfidencialią, ir nekonfidencialią ataskaitos versiją.
96. Kai teikiama konfidenciali eksperto ataskaitos versija, paprastai su ja gali susipažinti tik šalių išorės teisiniai atstovai, o šalims gali būti suteikiama galimybė susipažinti tik su nekonfidencialia ataskaitos versija. Tais atvejais, kai nacionalinis teismas nustato, kad galimybę susipažinti su konfidencialia eksperto parengtos ataskaitos versija turi tik šalies išorės teisinis atstovas, jo bus paprašyta toje ataskaitoje esančia konfidencialia informacija nesidalyti su savo klientu. Jei pagal nacionalines procesines taisykles šalims taip pat leidžiama paskirti savo ekspertų, skiriant nepriklausomą ekspertą į tai gali būti atsižvelgiama ir šalių ekspertams gali būti suteikiama galimybė susipažinti su įrodymais.
97. Jei pagal nacionalines taisykles šalims buvo sudaryta galimybė susipažinti su konfidencialia eksperto ataskaitos versija, tokiu atveju taip pat taikomi visi pirmiau akcentuoti kliento galimybės susipažinti su konfidencialia informacija, kuri atskleidžiama konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate (žr. 54–57 punktus), suvaržymai.

IV. Konfidencialios informacijos apsauga viso proceso metu ir po jo

98. Nacionaliniams teismams taip pat gali tekti apsvarstyti, kaip konfidenciali informacija bus naudojama ir cituojama, pavyzdžiui, šalių pareiškimuose ir (arba) teismo posėdžiuose.
99. Pavyzdžiui, jei šalių atstovai savo pareiškimuose pateikia informaciją, su kuria jie susipažino konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate arba kuri buvo konfidencialioje eksperto ataskaitoje, nacionaliniai teismai gali paprašyti jų nuorodas į tokią informaciją daryti tik konfidencialiuose prieduose, teikiamuose kartu su pagrindiniais pareiškimais. Jei šalių atstovai pageidauja daryti nuorodas į tokią informaciją teismo posėdyje arba dėl tokių įrodymų išklausančiam ekspertui, nacionaliniai teismai gali rengti uždarys (*in camera*) posėdžius, jei tai leidžiama pagal taikytinas civilinio proceso taisykles.
100. Poreikis apsaugoti konfidencialią informaciją gali atsirasti ir vėliau, pavyzdžiui, priimančiam teismo sprendimą, pranešant apie jį arba jį skelbiant, taip pat tais atvejais, kai gautas prašymas leisti susipažinti su teismo dokumentais, arba apeliacinio proceso metu. Iš tiesų konfidencialios eksperto ataskaitos gali būti teismo byloje. Tokiais atvejais, užbaigus civilinį procesą, nacionaliniai teismai turi imtis priemonių tokiai informacijai apsaugoti arba, jei procesiniu požiūriu tai neįmanoma, paprašyti ekspertų parengti tik nekonfidencialias jų ataskaitų versijas.

A. Uždari (*in camera*) posėdžiai

101. Vadovaujantis teismo posėdžio viešumo principu, civilinis procesas paprastai būna viešas⁵⁸ ir nacionaliniai teismai gali pasverti konfidencialios informacijos apsaugos interesą ir poreikį suvaržyti teismo posėdžio viešumo principo ribojimą.
102. Nacionaliniai teismai gali nuspręsti nedaryti nuorodų į konfidencialią informaciją viešame posėdyje arba uždarus posėdžius surengti tik dėl tų teismo posėdžio dalių, kuriose gali būti aptariama konfidenciali informacija. Šiuo atveju nacionaliniai teismai turėtų nuspręsti, kam galima dalyvauti uždaramame teismo posėdyje. Šis sprendimas gali priklausyti nuo to, kaip ir kam buvo atskleista konfidenciali informacija (pavyzdžiui, šalių išorės konsultantams, ekspertui, šalių įmonių atstovams ir kt.).
103. Uždari posėdžiai taip pat gali būti veiksminga priemonė konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate atskleistiems konfidencialiems įrodymams ištirti surengiant kryžminę apklausą arba ekspertams išklausti dėl jų ataskaitose nurodytų konfidencialių įrodymų.
104. Uždaroje posėdžio dalyse leidžiama dalyvauti tik tiems išorės ir (arba) įmonės atstovams, kuriems buvo suteikta galimybė konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate susipažinti su konfidencialiais dokumentais, be to, jei taikytina, posėdyje būtų leista dalyvauti ekspertui, kuris susipažino su informacija.

B. Paskelbimas

105. Nacionaliniams teismams gali tekti užtikrinti, kad bet kokiuose skelbimuose teismo sprendimuose nebūtų konfidencialios informacijos.

⁵⁸ Žr., pavyzdžiui, Europos žmogaus teisių konvencijos 6 straipsnį ir pirmiau nurodytos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį. Kai kuriose valstybėse narėse šio principo išimtys gali būti susijusios su viešosios tvarkos palaikymu, pagrindinių teisių apsauga arba kitais svarbiausiais tikslais.

106. Siekiant apsaugoti šalių arba trečiųjų asmenų konfidencialią informaciją, skelbdami sprendimą ir nurodydami jį paskelbti, nacionaliniai teismai gali apsvarstyti galimybę nuasmeninti bet kokią informaciją, iš kurios būtų galima identifikuoti informacijos šaltinį ir (arba) iš viešai prieinamos teismo sprendimo versijos pašalinti jo dalis, kuriose daroma nuoroda į konfidencialią informaciją⁵⁹.
107. Be paskelbimo, teismui taip pat gali tekti apsvarstyti, kaip, nedarant poveikio šalių teisei apskusti teismo sprendimą, apsaugoti konfidencialią informaciją teismo sprendimo versijoje, kuri bus įteikta šalims.

C. Galimybė susipažinti su teismo dokumentais

108. Nacionaliniams teismams taip pat gali tekti apsaugoti konfidencialią informaciją tais atvejais, kai gaunamas prašymas leisti susipažinti su teismo dokumentais (tik su teismo sprendimu arba su visa byla), jei tai įmanoma pagal nacionalines procesines taisykles.
109. Nacionaliniai teismai gali nuspręsti apriboti galimybę susipažinti su dalimi teismo bylos (pavyzdžiui, atsisakyti leisti susipažinti su dokumentais, kurie buvo atskleisti konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate, ekspertų ataskaitomis, teismo posėdžių protokolais, konfidencialiomis šalių pareiškimų versijomis ir kt.) arba su visa byla. Visų pirma, nacionaliniams teismams gali tekti nurodyti prie teismo bylos dokumentų pridėti nekonfidencialias teismo posėdžių protokolų versijas arba nuspręsti, kad tam tikra informacija, į kurią posėdyje daroma nuoroda, neįrašoma į protokolą.
110. Sprendžiant, ar apriboti galimybę susipažinti su dalimi dokumentų ar jais visais, teismams gali tekti įvertinti, kas prašo leisti susipažinti su teismo byla. Pavyzdžiui, teismui gali tekti atsižvelgti į tai, kad asmenys, prašantys leisti susipažinti su byla, gali veikti toje pačioje rinkoje arba jų veikla gali būti tokia pati kaip ir civilinio proceso šalių (kaip antai šalių konkurentai, verslo partneriai ir kt.) ir jie gali būti ypač suinteresuoti susipažinti su teismo byla po to, kai procesas baigtas.
111. Priklausomai nuo taikytinų nacionalinių procesinių taisyklių, tais atvejais, kai konfidencialios informacijos kiekis yra didelis ir proceso metu buvo nurodyta taikyti tokias priemones kaip galimybę atskleisti informaciją konfidencialumo reikalavimus atitinkančių asmenų rate, teismas gali nuspręsti, kad apskritai uždrausti tam tikrą laiką susipažinti su teismo byla yra veiksmingiau nei peržiūrėti bylą, siekiant iš jos pašalinti tam tikrų kategorijų dokumentus, su kuriais būtų ar nebūtų galima susipažinti po teismo sprendimo paskelbimo.

⁵⁹

Taip pat žr. Komercinių paslapčių direktyvos 9 straipsnio 2 dalies c punktą.